

Actie

Bij het vorige nummer van dit blad trof u een bijlage aan: het *Nederlands activiteitenprogramma moderne vreemde talen*. Het programma is een antwoord van de minister van Onderwijs op het Europese verzoek aan de lidstaten om hun eigen actieprogramma's op te stellen om zo het leren van talen en de taalverscheidenheid te bevorderen. Op zich valt het toe te juichen dat er een dergelijk activiteitenplan moderne vreemde talen is verschenen, omdat dit een eerste aanzet kan zijn tot een betere communicatie over het talenonderwijs en het nadenken over het talenbeleid door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Bij het lezen van het stuk krijg je echter het gevoel dat er een flinke kloof zit tussen de prachtige beleidsvoorstellen en de praktijk van de afgelopen jaren. Neem nou de tweede fase en het studiehuis. Het vreemdetalenonderwijs heeft de laatste tijd veel te lijden gehad onder deze twee onvolwassen concepten. Frans en Duits zijn opgesplitst in deelvakken en Engels heeft in veel gevallen uren op het rooster moeten inleveren. Ook in de overvolle basisvorming heeft de introductie van vakken als techniek en verzorging ervoor gezorgd dat talensecties voor een reductie in lesuren kwamen te staan.

Wat de deeltalen betreft, schrijft de minister in het activiteitenplan fijntjes: 'Tot tevredenheid van alle betrokkenen worden die nu afschaft.' Bijna zou je gaan denken dat er eindelijk geluisterd wordt naar de mensen uit het veld die elke dag in hun praktijk geconfronteerd worden met de gevolgen van de Haagse regeldrift. Bijna...

Als je echter gaat kijken naar wat er in de nabije toekomst te gebeuren staat – en waar dan ook in het activiteitenprogramma met geen woord over wordt gerept –, dan ziet de realiteit er heel anders uit. Frans en Duits worden verbannen naar het differentiële deel van de basisvorming. De derde vreemde taal in het vmbo-t wordt misschien afgeschaft. De kerndoelen en de eindtermen worden vager in het kader van meer autonomie van de scholen. De talen dreigen ondergeschikt gemaakt te worden aan andere vakken en slechts een ondersteunende rol te gaan spelen bij de nieuwe mantra van vakoverstijgend en projectmatig onderwijs. En in de tweedegraadslerenopleidingen wordt vakinhoudelijk

onderwijs op grote schaal opgeofferd aan vage en niet meetbare begrippen als competenties en portfoliolenen; basiskennis is onnodig en assen in plaats van toetsen het toverwoord.

Met deze ontwikkelingen in het achterhoofd kun je je afvragen of de minister haar eigen activiteitenplan wel serieus neemt. Hoe kan zij met droge ogen in de inleiding schrijven: 'Nederland is voortdurend bezig met het stimuleren van het vreemdetalenonderwijs', terwijl ze bijvoorbeeld tegelijkertijd volhardt in haar plannen om de tweede vreemde taal op het gymnasium – een talige opleiding bij uitstek – niet meer verplicht te stellen? Ondanks het aandringen van vele partijen (waaronder Levende Talen), nam zij de geluiden uit het onderwijsveld niet serieus. Ook een wijzigingsvoorstel van de kamerleden Lambrechts en Balemans kon de minister niet op andere gedachten brengen. Op het gymnasium is in de toekomst dus alleen Engels in het algemene deel verplicht.

Het activiteitenprogramma lijkt dus niets anders te zijn dan een papieren tijger om de Europese Commissie tevreden te stellen naar aanleiding van haar verzoek uit 2003 aan de lidstaten om een dergelijk document op te stellen. Het plan is dan ook een onsamenhangende verzameling van projecten en ideeën – die overigens op zichzelf alleen maar toe te juichen zijn – zonder een duidelijke visie voor de komende jaren.

Roepen dat het talenonderwijs gestimuleerd moet worden en tegelijkertijd aan afbraakpolitiek doen, is niet geloofwaardig. Het programma had een kans geboden om daadwerkelijk de problemen die door het veld gevoeld worden, aan te spreken. In plaats daarvan blijft het bij projecten en voornemens waar de meerderheid van talentocenten nooit mee in contact zal komen. En wat dat betreft, doet het stuk zijn naam eer aan: de Europese Commissie vroeg om een *actieplan*; onze minister was zo slim om er een *activiteitenprogramma* van te maken. Veel activiteiten, weinig actie.

Johan Graus
Hoofdredacteur